BUSINESS FINLAND

LAUSUNTO

06.05.2026 #30108137

Eduskunnan talousvaliokunta

Asia: U 27/2026 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta komission yleiseksi ryhmäpoikkeusasetukseksi

Innovaatiorahoituskeskus Business Finland kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksensä aiheesta Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta komission yleiseksi ryhmäpoikkeusasetukseksi.

Yleistä/taustaa

Yleinen ryhmäpoikkeusasetus on erittäin tärkeä säädös Business Finlandin asiakaskunnan kannalta. Kyseessä on Business Finlandin myöntämän yritysrahoituksen perusta ja tärkein valtiontukisääntö. Volyymiltaan ja muulta merkitykseltään erityisen keskeinen ryhmäpoikkeusasetuksen säätelemä tukimuoto on rahoitus tutkimus- ja kehityshankkeisiin.

Vuonna 2014 alun perin voimaan astunut nykyinen asetus on kehittynyt jo aiemmissa muutoksissa tarkoituksenmukaiseen suuntaan erityisesti tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan tukien sekä innovatiivisten yritysten käynnistystuen osalta. Nyt käsittelyssä oleva uudistus pitää kyseisten tukimuotojen perustan ennallaan, mutta ehdotukset sisältävät lisää positiivista kehitystä Business Finlandin lupaavimpien yritysasiakkaiden tarpeiden kannalta.

Tärkein ehdotettu muutos

Selvästi tärkein Business Finlandin avainasiakasjoukkoa koskeva uudistusehdotus koskee **vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmää**. Valtiontukea ei saa myöntää vaikeuksissa oleville yrityksille ja kyseiseen määritelmään liittyvä tasetunnuslukujen tarkastelu on nykysäädöksen perusteella tehtävä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotukien (t&k&i-tuet) kohdalla kolme vuotta täyttäneille yrityksille ja käynnistystuen osalta viisi vuotta täyttäneille yrityksille. Tämä asiakkaan luonteesta riippumatta.

Uuden ryhmäpoikkeusasetusluonnoksen nojalla tarkastelun ikäraja nousisi t&k&i-tukien ja käynnistystuen kohdalla kymmeneen vuoteen, kun kyse on innovatiivisesta yrityksestä. Muutos vastaa Business Finlandin ja eurooppalaisten sisarorganisaatioidensa pitkään ajamaa aloitetta.

Innovatiivisella yrityksellä tarkoitetaan sellaisia vahvasti kasvuhakuisia yrityksiä, joiden liiketoiminnan rakentaminen perustuu kalliiseen ja pitkäjänteiseen tutkimus- ja kehitystyöhön. Kyse on siis ns. deep tech -yrityksistä. Niiden toiminnan alkuvaiheessa mekaaninen tasetunnuslukujen tarkastelu, kuten oman pääoman tippuminen alle puoleen osakepääomasta, toimii puutteellisesti. Keskeistä yritysten toimintaedellytysten ja potentiaalin arvioinnissa talouden kannalta on riittävien yksityisten sijoitusten kerääminen. Nykyinen määritelmä saattaa pakottaa hakijan yhdessä sijoittajien kanssa tekemään markkinalogiikan vastaisia rahoitusratkaisuja saadakseen taseensa muodollisesti riittävään kuntoon.

Muutoksen vaikutus Business Finlandin mahdollisuuksiin panostaa pitkäjänteisesti kaikkein lupaavimpiin suomalaisiin innovatiivisiin yrityksiin on merkittävä. Kyseessä olevan, elinkeinoelämää radikaalisti uudistavan yritysjoukon kohdalla tuen markkinaväärистymäuhka on vähäinen. Ennen kaikkea nämä yritykset ovat itse esimerkiksi rahoituksen saatavuuteen ja markkinoille pääsyyn liittyvien markkinapuutteiden uhreja.

Jotta yllä mainittu toivottu muutos todella astuisi voimaan, on välttämätöntä, että Euroopan komission 18.3.2026 julkaisemat uudet suositukset innovatiivisesta yrityksestä ja innovatiivisesta startupista integroidaan ryhmäpoikkeusasetukseen. Tämän varmistaminen on jatkotyössä erittäin tärkeää. Lisäksi tulee seurata Pelastamis- ja rakenneuudistustukien suuntaviivojen uudistusta ja sen mahdollista vaikutusta vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmään.

Huomattakoon, että riippumatta muodollisesta vaikeuksissa olon tarkastelusta Business Finland arvioi jokaisen hakemuksen yhteydessä kriittisesti yrityksen kokonaisuutena, mukaan lukien taloudelliset toimintaedellytykset ja kokonaisrahoituksen uskottavuus.

Muut muutosehdotukset

Muut Business Finlandin toiminnan ja asiakaskunnan kannalta relevantit muutosehdotukset on lyhyesti analysoitu alla.

Yksinkertaistetut kustannusvaihtoehdot

Ei olennaista vaikutusta ainakaan lyhyellä aikavälillä, koska Business Finlandin tuki perustuu todellisiin, kirjanpidosta löytyviin kustannuksiin.

Käynnistystuki (Artikla 29)

Ehdotuksen mukaan käynnistystukeen olisivat oikeutettuja myös startupit, jotka ovat jakaneet voittoa enintään 10 % kertyneistä voitoistaan ja/tai jotka ovat syntyneet niin, että

tukikelpoinen yritys on ostanut toisen tukikelpoisen yrityksen. Tämä poikkeaa nykyisestä säädöksestä ja järkevöittää ja yhdenmukaistaa tukikelpoisuuden tarkastelua.

Tuki t&k-hankkeisiin (Artikla 32)

Mahdollisuus antaa *20 %-yksikön lisä maksimitukitasoon kaiken kokoisille yrityksille* silloin, kun tuki on enintään 1,2 milj. euroa vaatii lisäselvitystä ja komissiolta perusteluja. Käytännössä kyse on lisätukimahdollisuudesta suurille yrityksille. Oikeampi kohdejoukko saattaisivat olla pienet midcapit.

Uusi ehdotettu tutkimusluokka, soveltava tutkimus, mihin tahansa teollisen tutkimuksen ja kokeellisen kehittämisen yhdistelmään ei alustavasti näytä tuovan lisäarvoa Business Finlandin rahoituspalveluihin. Käytännössä monella eurooppalaisella rahoittajalla uusi tutkimusluokka syrjäyttänee kokeellisen kehittämisen.

Todellisen yhteishankkeen maksimitukitasoon tuoman 15 % -yksikön bonuksen vaatimuksista on poistettu osapuolien *kustannusarvioiden riittävä tasapainoisuus*. Kuitenkin riittävä panostus kaikilta hankeosallistujilta on luonteva tapa varmistaa yhteistyön aitoutta.

Investointituki tutkimusinfrastruktuureille ja testaus- ja kokeiluinfrastruktuureille (Artikla 38)

Ehdotuksessa eri t&i-infrastruktuurit yhdistetään samaan artiklaan. Käytännössä tämä selkeyttää ja yksinkertaista testaus- ja kokeiluinfrastruktuurien enimmäistukitasoon vaikuttavaa bonusrakennetta.

Tuki innovaatioklustereille (Artikla 39)

Innovaatioklustereiden toimintatukea voitaisiin jatkossa myöntää 10 vuoden sijaan enintään 20 vuotta. Tämän merkitys vaatii lisää analysointia.

Innovaatiotuki pk-yrityksille ja pienille midcapeille (Artikla 41)

Uusi tuki digitaalisten ratkaisujen käyttöönottoon on määritelty väljästi ja herättää tällaisenaan kysymyksen, ohjaako se yrityksiä riittävästi aidosti innovatiiviseen uudistumiseen.

Tukea olisi mahdollisuus myöntää myös pienille midcapeille. Enimmäistukitaso on kuitenkin varsin alhainen 25 %.

Infrastruktuurien ja klustereiden käyttömaksun alennus/poisto (Artiklat 38, 39, 40, 41)

BUSINESS FINLAND

LAUSUNTO

06.05.2026 #30108137

Pk-yritykset ja pienet midcapit voitaisiin jatkossa vapauttaa vaatimuksesta maksaa markkinahinta t&i-infrastruktuurien ja innovaatioklustereiden palveluiden käytöstä. Maksua voitaisiin alentaa tai jopa tarjota palvelu maksutta. Alennus ei kuitenkaan vaikuta infrastruktuurien ja klustereiden enimmäistukeen, joten sille tulisi löytää yksityinen maksaja. Kysymysmerkki on, löytyykö tällaisia.

Horisontti Eurooppa -hankkeiden kansallinen osarahoitus

Tervetullut on komission tahtotila luoda yksinkertaistettu malli EU-rahoituksen ja kansallisen osarahoituksen yhteensovittamiselle. Tällainen toimintamuoto on lisääntymässä koko ajan t&i-kentällä.

Kunnioittavasti

Matti Hiltunen

Kehityspäällikkö, Funding Services

Innovaatiorahoituskeskus Business Finland